

רשות ורשות

תקן מחודש לתצורות היד בשפת הסימנים הישראלית

בעברית בת ימינו משמשות שתי מילים קרובות בצורתן ובהגייתן: רשות ורשות – שתיהן ירושה מלשון חז"ל.

רשות (בשווא ברי"ש) קשורה למילים רישיון, להרשות, הרשאה ורשאי. שורש המילה הוא רש"י (רש"ה) והיא קרובה במשמעה למילה היתר.

רשות (בקמץ ברי"ש) היא מילה נרדפת ל'שלטון', 'שררה'. המימרות מפרקי אבות "הו זהירין ברשות" (ב, ג), "ואל תתוודע לרשות" (א, י) מייעצות לאדם להיזהר מן השלטון ואף להתרחק ממנו.

האומנם רשות ורשות הן מילים נפרדות או מילה אחת שהתפצלה? רוב המילונים מפרדים בין השתיים לא רק במשמען אלא גם בגיזרון: בעוד רשות משויכת לשורש רש"י, את רשות הם מסבירים כגזירה מן המילה ראש – כמו ראשות – בהשמטת האל"ף.

להרחבה על צמד המילים רשות ורשות

עוד על הראש | ראש העיר או ראש העירייה?

לאחרונה התקיים באקדמיה ללשון העברית אירוע חגיגי לחשיפת התקן המחודש של תצורות היד בשפת הסימנים הישראלית. בחודשים האחרונים עמל מדור שפת הסימנים הישראלית (שס"י) באקדמיה על יצירת תקן מחודש של אחד המרכיבים הבסיסיים של הסימנים בשס"י – תצורת היד. מרכיב זה בצירוף מקום היד ותנועתה יוצרים את ה**סימן** (המקביל למילה בשפה דבורה)

מדור שס"י הוקם בשנת 2022 תחת קורת הגג של האקדמיה ללשון העברית בתמיכת משרד התרבות ובהחלטת ממשלת ישראל ה-35 (החלטה מס' 591 בשנת 2020). ההחלטה התקבלה בתאריך סמלי: כ"ט בנובמבר – כ"ט בנובמבר של הקהילה החירשת. מטרתו של המדור לקדם ולפתח את שפת הסימנים הישראלית ולשמר את הידע הקיים על השפה.

על עבודת מדור שפת הסימנים הישראלית

עוד על האירוע ועל קביעת התקן המחודש

מניין לנו תעמולה?

ראש העיר וראשת העיר

על השאלה בכותרת אנו נשאלים רבות בתקופת הבחירות לרשויות המקומיות, ונענה עליה בקצרה: אישה יכולה להיות גם **ראש עיר** וגם **ראשת עיר**.

לפי החלטת האקדמיה אפשר ליצור צורת נקבה לכל תואר, תפקיד ודרגה שנושאת אישה. החלטה זו לא נועדה להיענות לדרישה אידאולוגית כלשהי, אלא נסמכת על המקורות העבריים העתיקים ועל דרכה של העברית לאורך הדורות.

במהלך הדורות נוצרו בעברית צורות נקבה לשמות המציינים תפקידים ושמות תואר המיוחסים לנשים, כגון מלכה, נביאה, רבנית ושליטה. בימינו נוספו להם מילים רבות, כגון חשבת, ספרית, חזאית, שדרנית, שגרירה, אלופה, פרקליטה, כוכבת, קנצלרית ומנכ"לית.

ברוח העברית המורשת והעברית החיה אין האקדמיה רואה אפוא טעם לפגם ביצירת צורת הנקבה **ראשה** לציון בעלת תפקיד.

להרחבה על ראשות ערים והמשקנה לנשיא

מפגש מקוון: מגילת אסתר – בין פרסית לעברית

את הופעותיה הראשונות של המילה **תעמולה** מצאנו בשלהי המאה ה-19 וראשית המאה ה-20 בעיקר בעיתון 'המליץ' שיצא לאור ברוסיה הצארית. בכמה כתבות וידיעות משנת 1898 אפשר לראות שהמילה שימשה בעיקר לציון פעילות למען הפצת רעיון או אידאולוגיה. לפעמים באה לצידה בסוגריים המילה הלועזית **אגיטציה** או **אגיטציון**.

הקישור של 'תעמולה' דווקא ל**אגיטציה** (ולא ל**פרופגנדה** כפי שהיא מוכרת כיום) עשוי לשפוך מעט אור על גיזרונה המשוער. 'אגיטציה' בהקשר זה היא פעילות מרובה למען הפצתו של רעיון. מקורה בפועל לטיני המציין תנועה ותזוזה, פעילות, אימון ותרגול.

נראה אפוא שהמילה 'תעמולה' חודשה על פי המשמעות היסודית של הפועל הלטיני, שהרי שורש המילה – **עמ"ל** – מציין פעילות מאומצת וטרחה למען דבר, ואף משמש לעיתים במשמעות של אימון ותרגול, כגון בפועל 'התעמל' (מלשון חז"ל).

להרחבה על מקור המילה ועל השאלה מי חידשה

הצטרפו לאירוע פורים באקדמיה ללשון העברית

מיהם האחדרפנים? איך יודעים שמחבר מגילת אסתר חשב בפרסית עתיקה? אילו מיילים פרסיות נכנסו לעברית ולמה דווקא הן? ומה קורה כשבלשנית כותבת רומן היסטורי?

מגע בין תרבויות מביא איתו השפעות לשוניות, תרבותיות ודתיות. ואכן המגע בין איראן הקדומה לעם ישראל משתקף בספרי התנ"ך המאוחרים, ובמיוחד בספרי עזרא, נחמיה, דניאל ואסתר. מגילת אסתר חושפת את המגע הזה ברבדיו השונים.

לקראת פורים ובמסגרת סדרת המפגשים שלנו בימי מלחמת "חרבות ברזל" אנחנו מזמינים אתכם להרצאה מקוונת ("זום") של ד"ר תמר עילם גינדין. שבה נתמקד בהשפעה הלשונית והתרבותית של פרס על לשונה של מגילת אסתר.

לפרטים נוספים ולקישור להרצאה ב"זום"

תמיכה באקדמיה

שאלה בעברית

חנות הספרים

אם נתקלתם בבעיות תצוגה לחצו כאן לצפייה בדפדפן

להתראות באיגרת הבאה!

להצטרפות לרשימת התפוצה לחצו כאן | להסרה מרשימת התפוצה לחצו כאן | תמיכה באקדמיה | [Subscribe to English Newsletter](#)
האקדמיה ללשון העברית, קריית האוניברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401

MailPoet

מה מיוחד בלשונה של מגילת אסתר? כמה שפות יש במגילה ומה המשמעות של זה? מה הקשר בין "השפן הקטן" לחג הפורים, ומי היה חבוק הנביא?

תוכנית האירוע

"הדרכה חוויתית – על מגילת אסתר, עברית ומה שביניהן – במרכז התרבות וההדרכה.

"הרצאה – מ"שושנת יעקב" ועד "אני פורים" – מסע בזמן בעקבות שירים ופרודיות לפורים עם ד"ר יעקב עציון.

מהרו להירשם – מספר הכרטיסים מוגבל

לכל הפרטים ולהרשמה